

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. III. Solvuntur argumenta ab inconveniētiis,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

sed ratio agendi, unde exemplum illud non est ad rem.

68. Dices tertio: Eodem modo se habet suppositum in ordine ad operationem quam elicit, sicut obiectum respectu actionis quam terminat: Sed ex eo quod aliqua actio versetur circa obiectum infinitum, non est infiniti valoris & dignitatis, ut patet in visione beata, & in actu charitatis: Ergo pariter ex eo quod aliqua operatio procedat à persona infinita, non continet dignitatem & valorem infinitum simpliciter. Minor est certa, Major vero probatur ex paritate rationis: nam sicut obiectum censetur extrinsecum actioni quam terminat, ita suppositum operationi quam elicit.

69. Respondeo negando Majorem, nam qualibet operatio magis unitur supposito à quo elicitur, quam obiecto quod attingit; hoc enim omnino extrinsecum est, neque ullo modo intimè coniungitur cum ipsa operatione: At verò persona intimam quandam habet cum operatione satisfactoria unionem, quia suppositum exhibens aliquam actionem in compensationem offensæ, non se habet solum per modum causæ efficientis, respectu talis operationis moraliter consideratæ, sed etiam habet rationem causæ formalis, moraliter informantis talem operationem, & cum ea tanquam cum comparte componentis unam integram satisfactionem, compositione morali; sicut ex rebus & verbis in sacramentis, tanquam ex materia & forma, unionem quadam morali, fit totum quoddam morale. Unde quamvis suppositum se habeat merè extrinsecè respectu operationis in esse physico consideratæ, nec intimam habeat cum ea unionem & colligationem; secùs tamen respectu operationis consideratæ moraliter, & in ratione satisfactoriæ. Per quod patet ad probationem Majoris.

70. Ex hoc etiam intelliges, operationes Christi non habuisse valorem infinitum simpliciter, ex eo quod per illas Christus ipse offerebatur, sed ratione traditæ, quia nempe persona Verbi erat illarum causa efficiens, & subiectum recipiens. Patet hoc corollarium: Primò quia si Christus non seipsum offerret in redemptionem pro peccatis hominum, sed aliquid purè creatum, operationes ejus essent infiniti valoris: Ergo infinitas valoris in ejus operationibus, non sumitur ex re oblata, sed ex persona offerente. Secundò, si ex re infinita oblata, infinitas valoris operibus Christi competere, sequeretur actus quibus B. Virgo Christum obtulit in templo, fuisse infiniti valoris, quod non est dicendum; aliàs fuissent satisfactio sufficiens pro peccatis generis humani. Tertiò, Christus ut res oblata est oblationis obiectum: At obiectum, quamvis sit infinitum, non dat actui quem specificat infinitam dignitatem, ut constat ex dictis: Ergo Christus ut materia oblata non confert suis operibus dignitatem infinitam, quamvis ex hoc capite major eis dignitas conveniat, quam si res oblata esset aliquid purè creatum.

§. III.

Solvuntur argumenta ab inconvenientibus.

71. Arguunt ultimò Scoti Discipuli ex pluribus absurdis & inconvenientibus quæ videntur sequi ex nostra sententia. Si enim satisfactio Christi sit simpliciter infinita, sequitur primò quod Christus Dominus per unicam actionem satisfecit sufficienter pro peccatis totius generis humani, & quod per primum actum in Incarnationis

sua momento exhibitum nos redemit, quod est contra Sacram Scripturam, quæ redemptionem hominum passioni & morti Christi attribuit, unde ceteræ actiones Christi videntur superflue.

Secundò sequitur, non esse majorem valorem in una actione Christi, quam in altera, imò nec in omnibus simul, quam in qualibet seorsim: hoc autem videtur absurdum, actus enim charitatis v. g. à Christo elicitus, majorem continebat valorem, quam actus temperantiæ, vel humilitatis. Sequela probatur: nam inter illa quæ secundum aliquam rationem infinita sunt, non potest dari majus aut minus, v. g. si daretur duplex linea secundum longitudinem infinita, una non posset esse longior altera, ut docent Philosophi in 3. Phisicorum.

Tertiò sequitur, non dari aliam satisfactionem quam Christi, atque adeò nos non debere satisfacere pro peccatis nostris, quod est hæresis Lutheri & Calvini, damnata in Tridentino sess. 14. can. 4. Sequela probatur: Infinitum in aliquo genere non potest esse nisi unum, ut dicitur in 3. phisic. cum includat omnem perfectionem illius generis: Ergo si satisfactio Christi sit infinita, non poterit dari altera.

Quartò, si satisfactio Christi fuisset valoris simpliciter infiniti, plus exactum fuisset à Christo, quam esset debitum per peccatum, quod videtur repugnare divinæ justitiæ. Sequela probatur: In probabili sententia, peccatum in ratione offensæ continet malitiam extrinsecè tantum & secundum quid infinitam: Ergo si Deus exegit à Christo satisfactioem simpliciter infinitam, plus ab illo exactum fuit, quam esset debitum per peccatum.

Denique sequitur operationes satisfactorias & meritorias Christi, necessariò à Deo acceptari in ordine ad offensæ remissionem, & præmium quod promerentur: Consequens est falsum, quia si omne pactum secludamus, potuisset Deus illas irremuneratas relinquere: Ergo &c. Probatur sequela, si operationes Christi essent infiniti valoris, essent à Deo infinite acceptabiles: Sed opus infinite acceptabile, necessariò acceptatur, sicut obiectum infinite amabile, necessariò amatur à Deo: Ergo si Christi operationes, sunt valoris infiniti simpliciter, necessariò acceptantur à Deo ad præmium quod promerentur.

Respondetur negando ex nostra assertione sequi aliquod ex his inconvenientibus. Unde ad primum distinguo Majorem: si satisfactio Christi sit infinita, sequitur quod Christus sufficienter per unicam actum satisfecit: quoad quantitatem pretij, concedo: quoad quantitatem pretij, & simul quoad deputationem, nego.

Explicatur hæc distinctio: Duo requiruntur ad emendum aliquid, primum est quod pretium exhibitum sit æquale valori rei quæ emitur; aliàs non esset pura emptio, sed alius contractus, partim ex emptione, partim ex donatione constitutus. Secundum est deputatio illius pretij ad compensationem pro re empta: si enim quis æquale, vel etiam majus pretium daret venditori, nec designaret illud ad solutionem rei emptæ, sed ad aliquid aliud, tunc tale pretium, quantumcumque æquale & excedens, non satisfaceret pro re empta. Idem cum proportionem dicimus in proposito de Christi satisfactioe: licet enim, quantum est ex parte valoris, unica actio Christi esset sufficientissima ad redimendum genus humanum, & ad satisfaciendum pro omnibus peccatis; tamen ut

Christus Dominus Partis gloriam promoveret, & amorem suum erga homines amplius manifestaret, noluit deputare quamlibet actionem suam seorsim ad completam satisfactionem; sed omnes suas operationes & passiones, usque ad mortem inclusive, per modum unius integri & completi pretij, ad redemptionem nostram voluit ordinare; ideoque in morte tantum & passione Christi, fuit completa redemptio generis humani, & perfecta ac rigorosa satisfactio pro peccatis nostris exhibita.

76. Ad secundum dicendum est, in actionibus Christi Domini duplicem esse bonitatem & valorem, non quidem realiter, sed formaliter distinctum: alterum ex objecto & circumstantiis, qui idcirco vocatur *objectivus*: alterum ex dignitate personae, qui propterea dicitur *personalis*. Primus valor non erat infinitus, nec consequenter aequalis in omnibus actionibus Christi, sed major, vel minor, juxta majorem vel minorem excellentiam objecti talium actuum: unde in actu charitatis Christi erat major valor objectivus, quam in actu temperantiae. Secundus vero, cum esset simpliciter infinitus, erat aequalis, imò & unicus in omnibus actionibus & passionibus Christi, & de hoc valore verum est quod dicitur in argumento, nimirum quod non fuit major, saltem intensive, in omnibus simul actionibus Christi, quam in unica. Sicut enim docent Theologi i. p. quaest. 3. quod tota Trinitas non est quid majus solo Patre, nisi solum extensive; ita etiam & tota collectio actuum Christi Domini, non est quid majus & dignius uno actu secundum valorem personalem, nisi extensive; imò & adhuc extensive secundum quid, & improprie: sicut Deus & creatura simul, secundum quid & improprie tantum, sunt aliquid perfectius extensive, quam solus Deus; non quod aliquid perfectionis sit in uno quod non sit in alio, sed quia eadem omnino perfectio est magis extensa & multiplicata in uno quam in alio, ut in Tractatu de attributis declaravimus.

Disp. 4.
art. 2.
§. 2.

77. Ad tertium negatur sequela, ad cuius probationem dicendum est, quod licet infinitum physicè & in genere entis non possit esse nisi unum, infinitum tamen solum in aliquo genere, multiplicari potest, ut docet S. Doctor infra quaest. 10. art. 3. ad 3. his verbis: *Ad tertium dicendum quod id quod est infinitum omnibus modis non potest esse nisi unum, unde & Philosophus dicit in 1. de coelo. quod quia corpus est ad omnem partem dimensionum, impossibile est esse plura corpora infinita. Si tamen aliquid esset infinitum uno modo tantum, nihil prohiberet esse plura talia infinita: sicut si intelligeremus plures lineas infinitas secundum longitudinem protrahatas in aliqua superficie finita secundum latitudinem.* Cum ergo satisfactio Christi sit infinita solum in aliquo genere, nimirum in genere moris, & in ratione satisfactionis, non verò physicè & in genere entis, non repugnat posse dari aliam satisfactionem ipsi aequalem, qualis esset satisfactio alterius personae divinae subsistentis in aliena natura: vel inaequalem, qualis est satisfactio Angeli, vel puri hominis.

78. Ad quartum respondeo primò, negando sequentiam Majoris; cum enim peccatum mortale contineat malitiam simpliciter & intrinsecè infinitam, ut in Tractatu de peccatis ostensum est, ex infinitate peccati, non rectè colligitur, plus exactum fuisse à Christo, quam esset debitum per peccatū, cum malitia intrinsecè & simpliciter infinita, exigit satisfactionem eodem modo infinitam.

Disp. 9.
art. 6.

A Respondeo secundò, nullum esse inconveniens concedere, quod per accidens fuerit plus exactum à Christo, quam esset debitum pro hominum peccatis, quia non poterat ab ipso exhiberi Deo aliqua satisfactio, quae non excederet malitiam peccati; nec à puro homine aliqua, quae ipsam adaequaret. Non est autem injustum petere per accidens ab aliquo aliquid excedens debitum, quando est illi impossibile aliquid reddere quod sit solum aequale, & quod illud non excedat. Sicut si quis à paupere extremè indigenti abstulisset nummum argenteum, & postea non haberet nisi nummum aureum quem restitueret, teneretur ei dare nummum aureum, quamvis per accidens excederet nummum argenteum quem abstulerat; quia in tali casu non posset ei exhibere satisfactionem purè aequalem, sed solum superabundantem & excedentem.

B Ad ultimum inconveniens constabit solutio ex dicendis articulo sequenti §. 6. ubi resolvemus, an satisfactio rigorosa inducat in eo cui exhibetur obligationem strictam iustitiae ad eam acceptandam.

ARTICULVS IV.

An satisfactio Christi fuerit de rigore iustitiae?

C Aliud est aliquam satisfactionem esse ex sua natura aequalem & condignam, aliud illam procedere secundum leges strictae & rigorosae iustitiae. Ad primum enim sufficit ut compensatio fiat ad aequalitatem, & tantum à debitore solvatur, quantum debetur creditori; ad secundum verò, praeter aequalitatem, quae in omni condigna satisfactione reperiri debet, aliae exiguntur condiciones, quas statim exponemus. Unde sunt aliqui Recentiores, qui licet admittant Christi satisfactionem fuisse condignam & aequalem, imò & superabundantem ac excedentem, negant tamen fuisse de rigore iustitiae, quia aliquam ex conditionibus illis, ipsi deesse existimant. Ita Vazquez hic disp. 7. & 8. Lorca disp. 8. Lessius de perfectionibus divinis cap. 2. num. 12. Delugo disp. 3. & 4. & alij ex Recentioribus. Thomistae verò, quibus adherent Valentia in praesenti, puncto 5. Suarez disp. 4. sect. 5. Martinonius disp. 2. sect. 9. & plures alij, asserunt Christi satisfactionem non solum fuisse condignam & aequalem, sed etiam de toto rigore iustitiae, seu omnes condiciones ad strictam & rigorosam iustitiam requisitas, in illa repertas esse; quod ut manifestum fiat, & nostra stabilietur sententia, condiciones illae breviter hic recensendae & explicandae sunt.

79.

§. I.

E Recensentur & explicantur condiciones ad rigorosam satisfactionem requisite, & conclusio affirmativa statuitur.

O mnes ferè Theologi conveniunt, praeter aequalitatem, quae in omni condigna satisfactione reperiri debet, quatuor adhuc requiri condiciones, ad hoc ut aliqua satisfactio sit de toto rigore iustitiae. Prima est ut sit ad alterum; Nam rigorosa satisfactio essentialiter ordinatur ad faciendam perfectam aequalitatem: Sed perfecta aequalitas non potest esse ejusdem ad seipsum: Ergo ad rigorosam satisfactionem necessariò requiritur quod sit ad alterum. Major patet, satisfactio enim rigorosa est actus iustitiae: iustitia verò res-

80.